

Rapport 2014:16

LÄNSSTYRELSEN
DALARNAS LÄN

Livsstilsföretag med utländsk bakgrund i Dalarna

En kartläggning i norra Dalarna

Omslagsbilden togs vid Scandinavian Heartlands säljmässa på Røros. Många av deltagarna var Livsstilsföretag med utländsk bakgrund. Foto: Ketil Plassgård
Rapporten kan laddas ner från Länsstyrelsen Dalarnas webbplats: www.lansstyrelsen.se/dalarna/publikationer.

Rapporten har tagits fram i samarbete med Dagny Mills/Regionrådet för Fjellregionen och Karin Hellström/Karin Hellström – affärsutveckling & kommunikation AB. Studien finansierades med EU-medel via interreg-projektet Scandinavian Heartland.

Rapporten kan beställas från Länsstyrelsen Dalarna, telefon 010 22 50 000.
Ingår i serien Rapporter från Länsstyrelsen i Dalarnas län, ISSN: 1654-7691.
Tryck: Länsstyrelsen Dalarnas tryckeri, november 2014.

Livsstilsföretag med utländsk bakgrund i Dalarna

En kartläggning i norra Dalarna

Författare:

Jakob Ebner, Länsstyrelsen Dalarna
Kari Granlund, Regionrådet for Fjellregionen, Norge

LÄNSSTYRELSEN
DALARNAS LÄN

Förord

Länsstyrelsen Dalarna och Fjellregionen i Norge har under åren 2012–2014 drivit projektet Scandinavian Heartland för att stötta och utveckla småskaliga besöksnäringens företag. Många av de deltagande företagen hade utländsk bakgrund och flyttade till Dalarna för att byta livsstil och göra hobby till arbete.

Vid en närmare granskning visade det sig att det inte fanns en samlad dokumentation av dessa företag. Vad var deras flyttmotiv? Och vilken ekonomisk roll har de för kommunernas näringsliv? Projektledningen beställde därför en kartläggning av dessa "livsstilsföretagare med utländsk bakgrund" för att kunna ge kommunerna ett bättre beslutsunderlag för sina näringspolitiska satsningar.

Tillsammans med deltagande kommuner genomfördes under hösten 2013/våren 2014 en inventering av företagare med utländsk bakgrund verksam inom kultur- och besöksnäring i norra Dalarna i Sverige och Fjellregionen i Norge. Det gjordes en enkätstudie bland dessa företag och resultaten har diskuterats med företag, kommuner och regionala organisationer under workshops på norsk och svensk sida.

Den här rapporten presenterar resultaten från enkätstudien i Dalarna och de slutsatser som kan dras från de diskussioner som fördes under resultatworkshop.

Länsstyrelsen i Dalarnas län, hösten 2014

Mikael Selander, näringslivschef

Jakob Ebner, projektledare

Innehållsförteckning

Förord	3
Innehållsförteckning	4
Sammanfattning	5
1. Bakgrund	6
1.1 Begrepp och definitioner	7
2. Metod	8
2.1 Kvalitetssäkring	8
2.2 Felkällor	8
2.3 Metod för faktainsamling	8
2.4 Svarsfrekvens	9
3. Resultat	10
3.1 Ålder och Utbildning	10
3.2 Flyttmotiv	11
3.3 Motiv till att starta företag	11
3.4 Kontakter före och under företagsetablering	12
3.5 Stödbehov	13
3.6 Nätverksarbete	15
3.7 Företagens storlek och framtidsplaner	16
3.8 Trivsel	17
3.9 Mottagandet	18
4. Diskussion	19
5. Slutsatser och åtgärder	21
6. Litteratur	23

Sammanfattning

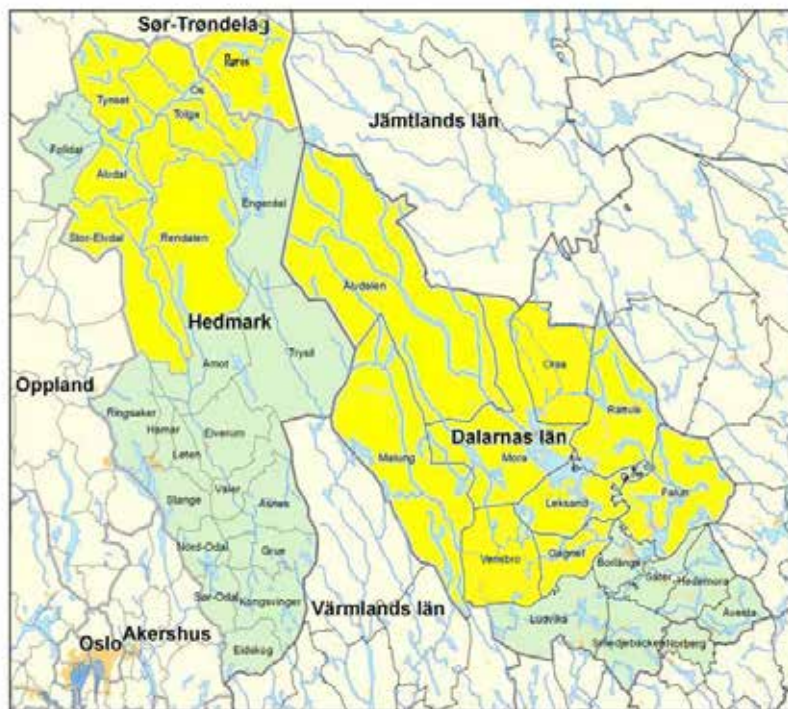
Studien "Livsstilsföretag med utländsk bakgrund" genomfördes inom projektet Scandianvian Heartland där Dalarna i Sverige och Fjellregionen i Norge samarbetar kring bland annat utveckling av företag. Syftet med undersökningen har varit att kartlägga vilka livsstilsföretag med utländsk bakgrund som finns i området, vilka behov och utvecklingspotential de har och vad kommunerna kan göra för att få fler livsstilsföretag att etablera sig.

Med livsstilsföretag i denna studie menas personer som väljer att etablera sig i ett område på grund av dess natur- och kulturkvalitet och startar ett företag med verksamhet riktad till besöksnäringen. En kartläggning har gjorts i nio kommuner i Fjellregionen och i sju kommuner i Dalarna. En webbenkät har skickats till 84 livsstilsföretag i Dalarna och Fjällregionen. 21 svar i Dalarna (50 % svarsfrekvens) och 26 svar i Fjellregionen (63 % svarsfrekvens) har inkommit. Resultaten från Dalarna och Fjellregionen stämmer väl överens och har bekräftats i djupintervjuer och workshop med företag och kommuner. Bilden av livsstilsföretagaren, dess behov och utmaningar kan sammanfattas enligt följande:

- Natur, ro och frid och möjligheter att kombinera arbete och liv är det viktigaste faktorerna för val av bostadsplats.
- Näringslivskontoren på kommunen fyller en central roll vid etablering och som vägledare när man startar företag.
- Livsstilsföretagarna i undersökningen var mellan 40-60 år och välutbildade.
- Livsstilsföretagaren kommer i regel från stadsmiljön och har yrkeserfarenheter utanför turism, ofta inom hälsa, media och ekonomi. Mindre än en tredjedel har drivit företag tidigare.
- Företagen har varit på plats ett tag (60 % fler än 5 år) och de flesta, fler än 70 % har inga tankar på att flytta.
- Det typiska företaget är ett enmansföretag. De allra flesta (över 60 %) tänker utöka sin verksamhet de närmaste åren.
- Många är med i nätverk. Nätverk på internet, privata nätverk och samarbeten med företag är de viktigaste. Företagarfrukostar, coacher och företagarföreningar är inte så viktiga som många vill tro.
- Många saknar naturliga mötesplatser. Helst sådana där man får träffa personer uppvuxna på orten och andra företagare.
- Mest stöd i sitt företagande får de från näringslivskontoren och från vänner. Destinationsbolag, inflyttarlotsar, arbetsförmedlingen och företagargorganisationer har en underordnad supportroll.
- Mer information om regelverk, stödsystem, lagar och marknad efterfrågas. Mer information på engelska behövs.
- Det är svårt att få översikt över vad som pågår i trakten.
- Man känner sig välkommen och bra mottagen, men det finns förbättringspotential. Speciellt grannar och företag kan bli bättre på att ta emot.
- Skolan, vägar och transporter är de inte nöjda med.

Scandinavian Heartland är ett gränsregionalt samarbetsprojekt mellan Dalarna i Sverige och Fjellregionen i Norge. Båda regionerna står inför liknande utmaningar vad gäller utveckling av näringslivet, sysselsättning och befolkningstillväxt. De har samarbetat under de senaste åren med att bl.a. utveckla turismen. Under arbetets gång har vi upptäckt att projektområdet kännetecknas av en hög andel företagare som har flyttat till området för att byta livsstil. Det visade sig att kunskap om flyttmotiv och livsstilsföretagens ekonomiska betydelse var bristfällig.

Kartläggningen gjordes i 16 kommuner, nio kommuner i Fjellregionen och sju kommuner i Dalarna. Resultaten i denna rapport presenteras för kommunerna på svensk sida men i många fall visas även de norska resultaten för att visa på likheter eller olikheter mellan länderna. En motsvarande rapport för norska företag tas fram av Fjellregionen i Norge.

6 | Livsstilsföretag med utländsk bakgrund i Dalarna | Länsstyrelsen Dalarna 2014

1.1 Begrepp och definitioner

Fjellregionen

Fjellregionen är en region som består av åtta kommuner; sex i norra Hedmark och två i södra Sör-Trøndelag. Kommuner som deltar i Fjellregionsamarbetet är Holtålen, Røros, Tolga, Os, Folldal, Tynset, Alvdal och Rendalen. I den här undersökningen har även en angränsade kommun, Stor Elvdal, deltagit

Dalarna i Sverige

Dalarnas län består av 15 kommuner. I den här undersökningen har företagare från kommunerna Mora, Orsa, Älvdalen, Malung-Sälen, Vansbro, Leksand och Gagnef deltagit i enkäten.

Livsstilsmigration

En migration då önskan om en annan livsstil och/eller tillgång till säregen natur och kulturella kvaliteter är centrala flyttmotiv. Detta i motsats till motiv knutna till arbete, bostad och familj som är andra vanliga flyttmotiv.

Livsstilsföretag

Med livsstilsföretag menas personer som väljer att etablera sig i ett område på grund av dess natur- och kulturkvalitet och startar upp ett företag. Denna studie riktar sig till livsstilsföretag med verksamhet relaterad till besöksnäring.

Respondenter

Företagare som svarade på enkäten.

2. Metod

Undersökningens mål var att ge kommunerna ett verktyg i planeringen av arbetet med inflyttade företag och frågorna har utformats därefter. Enkäten bestod av både kvalitativa och kvantitativa frågor.

Frågorna i undersökningen togs fram i samarbete mellan Länsstyrelsen Dalarna och Regionrådet Fjellregionen med stöd och vägledning från Östlandsforskning i Norge och Örebro Universitet i Sverige. Resultatet blev en enkätundersökning med 39 frågor för den svenska sidan och 43 för den norska sidan fördelade på fyra olika kategorier:

- a. Frågor om att flytta till kommunen
- b. Frågor om företagsetablering
- c. Frågor om trivsel
- d. Frågor om bakgrund och utbildning

2.1 Kvalitetssäkring

Utformningen av enkäten diskuterades i ett tidigt skede med forskaren Kjell Övervåg från Östlandsforskning och forskaren Marco Eimermann på Örebro Universitet. Östlandsforskning gjorde även en kvalitetsgranskning av frågeformuläret för att säkerställa att vi skulle få svar på det vi ville fråga om. Enkätundersökningen skickades på remiss till kommunernas näringslivschefer och testades innan på ett antal livsstilsföretag.

2.2 Felkällor

Sannolikt har vi inte fått med alla potentiella respondenter i urvalet eftersom det inte finns någon systematisk registrering av målgruppen livsstilsetablerare med utländsk bakgrund.

På grund av resursbrist gjordes undersökningen på svenska vilket inte är målgruppens förstaspråk. Detta innebär att respondenterna kan ha missuppfattat någon av frågorna. Vi har dock hållit frågorna så enkla som möjligt och testat frågorna hos några företagare med utländsk bakgrund innan de skickades ut. Projektgruppen var även tillgänglig för språklig assistans under tiden för genomförandet av undersökningen, dock valde ingen av respondenterna att använda denna möjlighet.

2.3 Metod för faktainsamling

Totalt har 42 företag med utländsk bakgrund och verksamhet inom besöksnäring identifierats i kommunerna Mora, Orsa, Älvdalen, Malung-Sälen, Vansbro, Leksand och Gagnef

Företagen har identifierats i samverkan med näringslivsenheterna på kommunerna, Arbetsförmedlingen, Region Dalarna, och ALMI företagspartner. Endast företagare med utländsk bakgrund och koppling till besöksnäringen, såsom upplevelseproducenter, restauranger, butiker och konsulttjänster ingick i studien.

Enkätundersökningen gjordes i Google docs och inbjudan skickades ut av kommunernas näringslivskontor via e-post, med länk till frågorna på internet. Efter tre veckor skickades en påminnelse ut via e-post tillsammans med en inbjudan till informationsmöte och workshop. Dessutom gjordes några uppföljningssamtal via telefon. Datainsamlingen skedde under perioden februari-mars 2014. Under samma period genomfördes också djupintervjuer: sex stycken i Norge och en i Sverige.

Efter att resultaten från undersökningen hade bearbetats hölls ett dialogmöte och en workshop där respondenterna, organisationer som arbetar med utländska företagare och kommunernas näringslivschefer hade inbjudits för att diskutera resultaten.

2.4 Svarsfrekvens

Av de 42 tillfrågade livsstilsföretagarna fick vi svar från 21 stycken, vilket utgör en svarsprocent på cirka 50 % (11 kvinnor och 10 män). På den norska sidan var motsvarande tal 29 svar från 44 tillfrågade vilket gör en total på 86 tillfrågade och 50 svar. Svarsprocenten för hela undersökningen blir därmed 58 % vilket kan anses vara en hög svarsfrekvens för en enkätstudie.

Svar inkom från företag etablerade i sex kommuner i Dalarna och åtta olika nationaliteter: Nederländerna, Tyskland, Frankrike, Storbritannien, Italien, Thailand och Mexiko.

3. Resultat

3.1 Ålder och Utbildning

Medianåldern bland respondenterna var 47 år, medan genomsnittsåldern var 48 år (Fjellregionen 49 år respektive 46 år). 62 % av de svarande företagarna är födda på 60- och 70-talet.

58 % av respondenterna har högskola- eller universitetsutbildning (69 % i Fjellregionen). Utbildningarna är spridda över de flesta ämnesområden dock med tyngdpunkt på kompetens inom ekonomi, hälsa och naturvetenskap.

75 % av respondenterna har inte varit verksamma inom turistbranschen innan flytten och endast 18 % drev företag i hemlandet.

Det flesta företagare i Dalarna som svarat på enkäten har drivit sitt företag mellan fem och tio år (52 %). I Fjellregionen har företagen varit verksamma kortare tid och endast 24 % har drivit sitt företag längre än 5 år.

Figur 2a: Utbildning efter ämnesområde, Dalarna

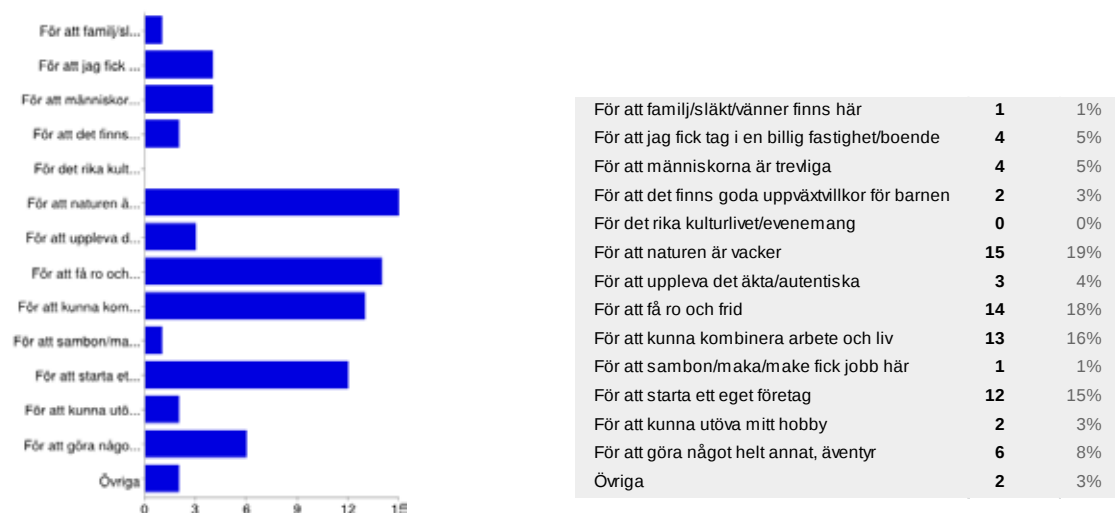

Figur 2b: Utbildning efter ämnesområde, Fjellregionen

3.2 Flyttmotiv

Vacker natur, lugn och ro, möjlighet att kombinera arbets- och privatliv och möjlighet att starta företag är de viktigaste faktorerna för att flytta till Dalarna. I Fjellregionen tillkommer också faktorn «en god uppväxtmiljö för barnen».

Knappt hälften, (Dalarna 48 %, Fjellregionen 59 %) övervägde att flytta till andra ställen innan valet slutligen föll på Dalarna. Det var i huvudsak andra platser i Sverige och Norge men också andra länder som till exempel Frankrike, Grekland, Australien och Skottland undersöktes.

Figur 3: Flyttmotiv, Dalarna

”Varför valde du att flytta till den plats där du bor nu (välj de fem viktigaste)?”

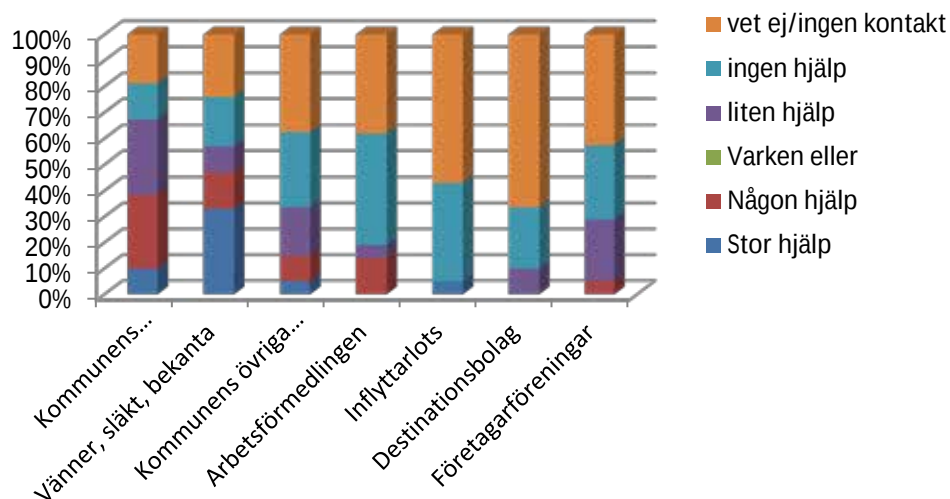
3.3 Motiv till att starta företag

«Möjligheten att göra min hobby till arbete», (Dalarna 24 %, Fjellregionen 22 %), «inga andra arbeten passade min utbildning/kompetens» (Dalarna 21 %, Fjellregionen 12 %), «det var naturligt, jag drev egen firma i hemlandet» (Dalarna 18 %, Fjellregionen 18 %), «jag ville göra något helt annat» (15 %, Fjellregionen 12 %) angavs som de viktigaste skälen för att starta företag.

3.4 Kontakter före och under företagsetablering

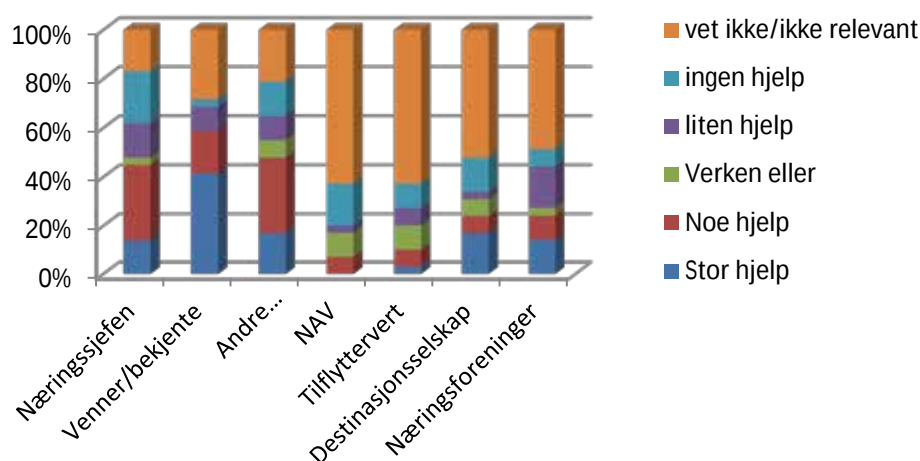
Innan flytten var de viktigaste personerna som man hade kontakt med kommunens näringslivschef (31 %) och bekanta, släkt och vänner (27 %). Arbetsförmedlingen, inflyttarlots och Flytta till Dalarna kontaktades endast i enstaka fall.

Samma aktörer är även viktigaste kontaktpersoner efter flytten och under företagsetableringen. Arbetsförmedlingen, invandrarlotsar och destinationsbolag upplever man inte som viktiga aktörer när man startar sitt företag.

Figur 4a: Kontakt i samband med etablering (Dalarna)

«I vilken grad har följande organisationer varit till hjälp i samband med din företagsetablering?»

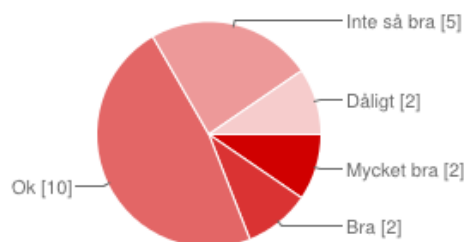

Figur 4b: Kontakt i samband med etablering (Fjellregionen)

3.5 Stödbehov

Även om kommunen är den huvudsakliga samtalspartnern vid företagsetablering är en tredjedel av respondenterna inte nöjda med kommunens insats.

Enkätkommentarer för åtgärder som kan förbättra kommunernas arbetssätt är att mer information på engelska och hjälp att förklara regelverk och lagar måste finnas. Kommunerna ska även kunna tillhandahålla en rådgivare och vara mer entreprenörmässiga själva.

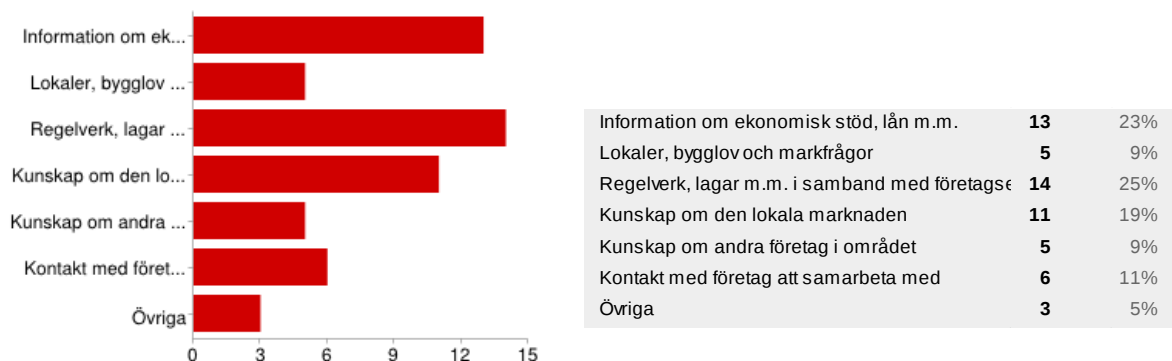

Figur 5: Kommunens roll (antal svar)

"Hur upplever du att kommunens roll under din företagsetablering?"

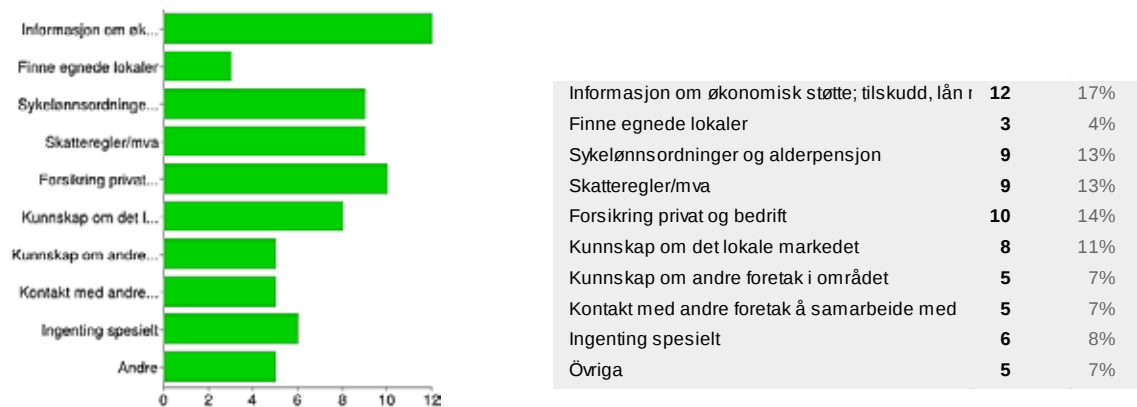
De områden som företagare lyfter fram som särskild viktiga att få mer stöd i är information om ekonomiskt stöd, information om lagar och regler samt information om den lokala marknaden. Ytterligare områden som nämndes och som förstärktes i djupintervjuerna är språket, information på engelska, snabbare handläggning och mer stöd till fysiska investeringar.

Att språket kan upplevas som ett hinder är något förvånande eftersom livsstilsföretagarna är välutbildade och alla kan prata engelska. Dock visade djupintervjuerna att språkproblem uppstår när byråkrati och registreringar ska skötas och all information är på ett främmande språk. Språket är också ett hinder i den sociala utvecklingen, eller som en av företagarna sa: «jag kan cirka 80 % norska, men de sista 20 % gör att jag ofta känner frustration över att jag inte får sagt det jag vill».

Figur 6a: Önskade stödinsatser, Dalarna

"Finns det ett speciellt område där du hade önskat mer hjälp?"

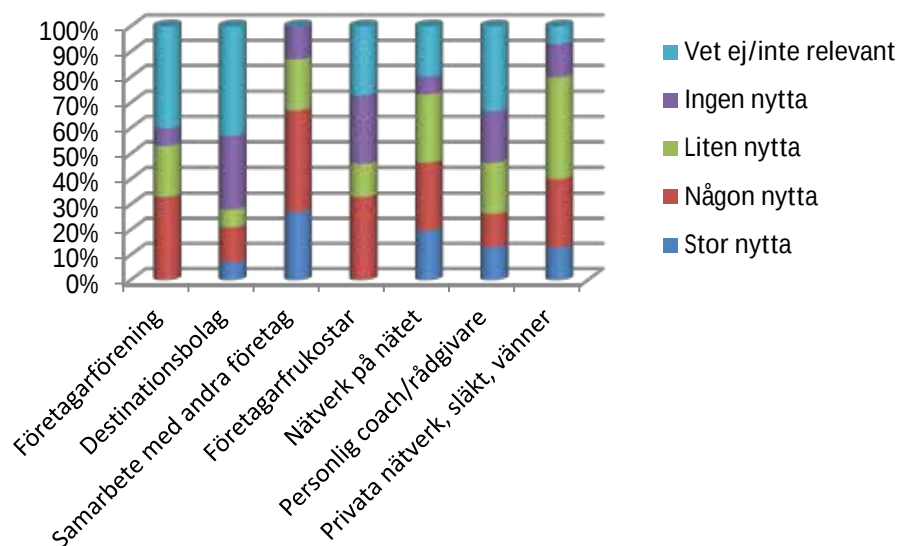

Figur 6b: Önskade bidragsområden, Fjellregionen

«Är det något speciellt område du önskar bidrag till i samband med din företagsetablering?»

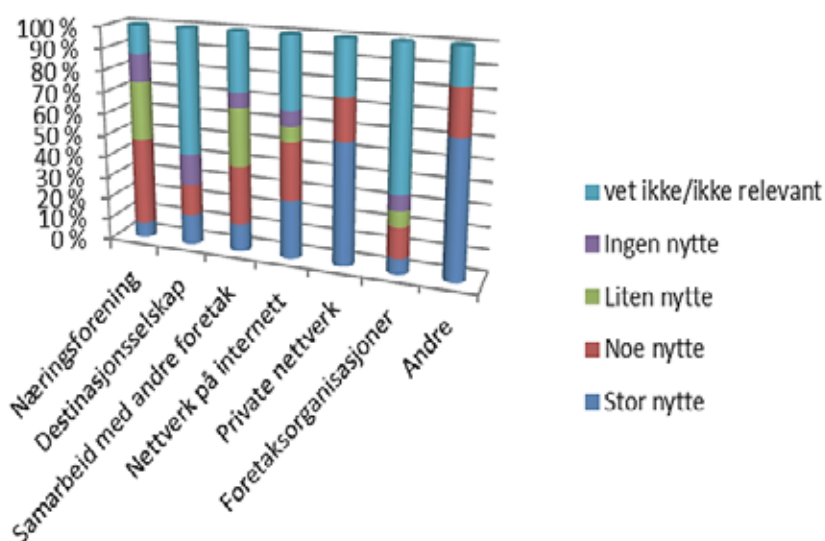
3.6 Nätverksarbete

I motsats till Norge är de flesta företagare med utländsk bakgrund i Dalarna med i något slags nätverk eller företagssamarbete (Dalarna 67 %, Fjellregionen 37 %). Störst nytta har man av privata nätverk, nätverk på internet och i samarbete med företag. Företagarfrukostar, coachningar och företagarföreningar är inte så viktiga som många vill tro.

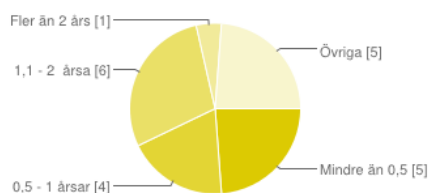
Figur 7a: Nyttan med nätverk, Dalarna

«Om du är medlem i en organisation, företagarförening eller samarbetar med andra verksamheter, i vilken grad har följande nätverk varit till nytta för dig?»

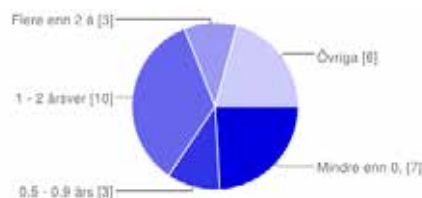

Figur 7b: Nyttan med nettverk, Fjellregionen

3.7 Företagens storlek och framtidsplaner

Figur 8a: Företagens storlek i årsarbeten, Dalarna

Figur 8b: Företagens storlek i årsarbeten, Fjellregionen

Flertalet av de undersökta företagen är enmansföretag. De allra flesta företagare har inga intentioner att flytta från orten de närmaste åren. 53 % av respondenterna i Dalarna (Fjellregionen 69 %) uppger att de inte har några tankar om att flytta härifrån och ytterligare 15 % (Fjellregionen 19%) uppger att de kommer att bo kvar i minst fem år till. 62 % av företagarna i Dalarna (66 % Fjellregionen) planerar att utöka sin verksamhet inom de närmaste 2-3 åren, ingen av respondenterna tänker minska verksamheten men under övriga svar finns uttryck såsom att mycket beror på hur ekonomin går ihop och vad som händer efter pensioneringen.

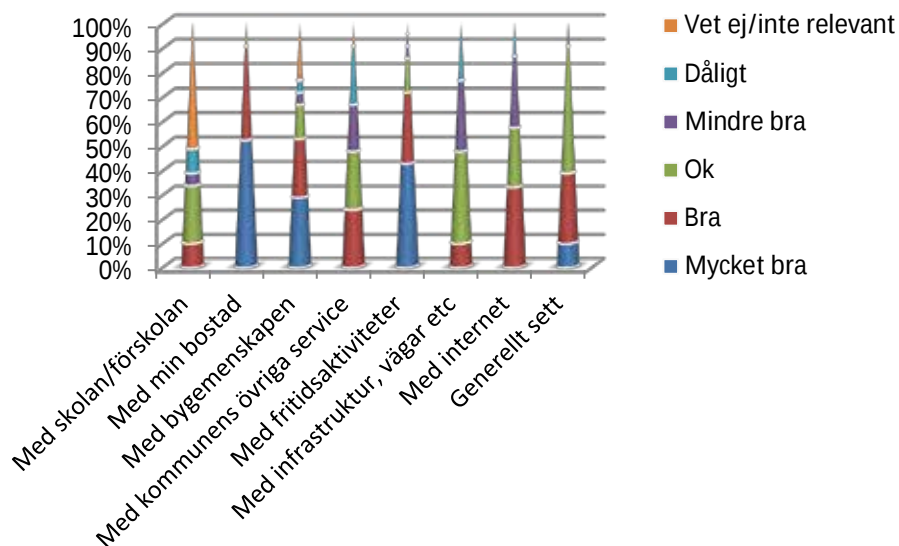
Nej, jag är nöjd som det är	4	19%
Ja, jag planerar att utöka verksamheten	13	62%
Jag kommer att minska ner på verksamheten	0	0%
Övriga	4	19%

Figur 9: Företagens framtidsplaner, Dalarna

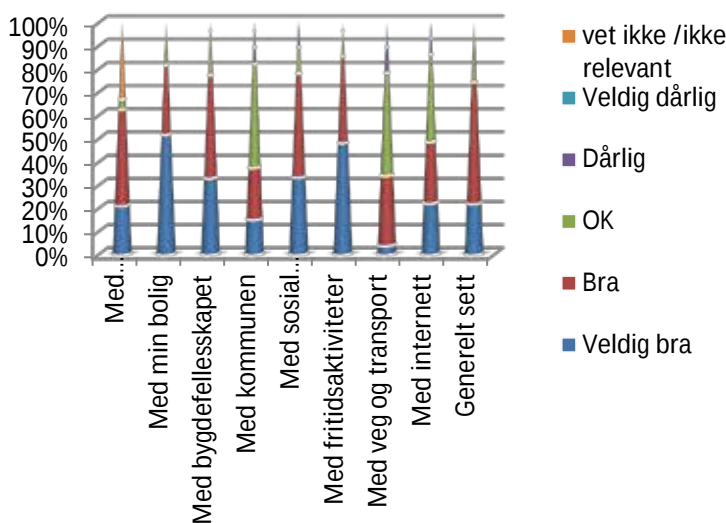
"Har du konkreta planer att utöka din verksamhet inom de närmaste 2-3 åren?"

3.8 Trivsel

Generellt sett trivs respondenterna bra i det nya landet, men det är betydligt fler i Fjellregionen som svarat att de trivs bra eller mycket bra där de bor nu än i Dalarna (76 % i Fjellregionen mot 39 % i Dalarna). Speciellt bra trivs de med boende, fritidsaktiviteter och bygemenskapen. Mindre nöjda är de med kvaliteten på vägar, transporter och skolan, där bara en tredjedel anger att de trivs bra eller väldigt bra.

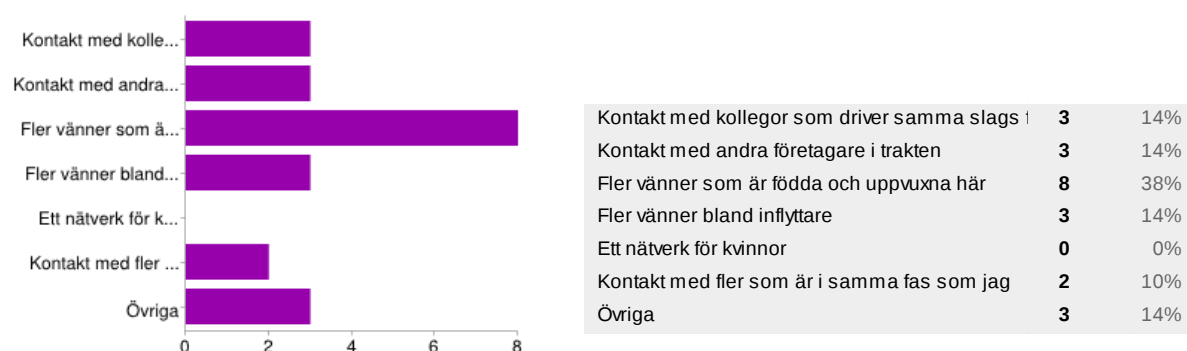
Figur 10a: Trivsel i Dalarna
«Hur bra trivs du där du bor nu?»

Figur 10b: Trivsel i Fjellregionen

De flesta respondenter (62 % i Dalarna, 48 % i Fjellregionen) önskar ett större socialt nätverk och är då främst intresserade av att komma i kontakt med personer som är födda och uppvuxna på orten samt kollegor och företagare som driver verksamhet i trakten. I kommentarer till enkäten framkommer både positiva reaktioner och att det var varit lätt att komma i kontakt med andra och negativa erfarenheter där avundsjuka och avståndstagandes tyr. En företagare uttrycker det så här: ”Jag har upplevt att folk snabbt tänker: Oh en invandrare, vem bryr sig”.

Bristen på mötesplatser, svårigheter att få översikt över tjänster och aktiviteter som finns i byn och att människor är tillbakadragna och svåra att komma i kontakt med har lyfts fram som hinder för en lättare integration.

Figur 12: Sociala Nätverk
"Vilken socialt samvaro saknar du?"

3.9 Mottagandet

Generellt sett känner livsstilsföretagarna sig väl eller mycket väl mottagen (Dalarna 52 %, Fjellregionen 60 %). Mottagande av bygemenskapen och av företagskollegor får lägre betyg i Dalarna jämfört med Fjellregionen. I Fjellregionen kände 24 % av respondenterna sig väldigt väl mottagna av företagskollegor och 41 % väl mottagna av bygemenskapen, jämfört med 10 % respektive 19 % i Dalarna.

4. Diskussion

När vi började arbeta med undersökningen hade vi dålig överblick över livsstilsföretagen med utländsk bakgrund i vår region. Vi hade en uppfattning om att det kunde handla om ett fåtal. Med bakgrund i tidigare undersökningar om livsstilsmigration trodde vi att detta var en mobil grupp, som lätt kunde flytta vidare. Denna uppfattning visade sig dock inte stämma med verkligheten. Vi blev överraskade över det antal företagare som vi lyckades spåra och den utvecklingskraft som finns i företagen. De allra flesta företagare är mellan 40-50 år och har samlat på sig mycket yrkeserfarenhet, har inte en tanke på att flytta ifrån orten och tänker utöka sin verksamhet de närmaste åren. Kartläggningen visar att gruppen "Livsstilsföretagare med utländsk bakgrund" är en viktig kraft för näringslivsutveckling i kommuner som deltagit i undersökningen.

Det kom fram i undersökningen att flertalet företagare som svarade på enkäten önskade att ingå i större nätverk, utbyta erfarenheter med andra små- och mellanstora företag och få mer information om ekonomiskt stöd, regelverk m.m. Samtidigt uttrycker samma företagare att befintliga nätverk inte gör någon nytta och de utnyttjar inte möjligheten till frukostmöten och de seminarier som erbjuds. Det låter som en paradox men det kan bero på att dessa etablerade sammankomster inte är anpassade för företagare med utländsk bakgrund. Tänkbara förklaringar är att träffarna kräver långa resor som de varken har tid med eller något de är vana vid. Andra förklaringar kan vara att träffarna tar upp frågor som inte känns relevant för dem eller så är det helt enkelt så att de inte förstår det som avhandlas på träffarna, eftersom de kanske inte känner till förhistorien och kan sätta det i ett sammanhang. Under workshopen påpekades det att nätverk, såsom W7-Dalarna och Scandinavian Heartlands projekt visst har varit värdefulla för företagarna, dock framkom inte detta i undersökningen. Att internet är det viktigaste nätverk för livsstilsföretagare är något att ta fasta vid i det fortsatta utvecklingsarbete.

Generellt attrivs livsstilsföretagare bra där de bor men det finns förbättringspotential. Att få bättre kontakt med boende och med andra företag anges som viktigast för att trivas bättre. Fjellregionen har betydligt positivare statistik vad gäller mottagandet i byn och bland företagare. Så i Dalarna borde mycket kunna göras för att få inflyttare att känna sig sedda och mer värdefulla. I workshop har det t.ex. lyfts fram att kommunen kan visa sitt intresse genom att komma på företagsbesök och att man borde göra mer för att synliggöra effekten av livsstilsföretag för byn. Att nyttja föreningslivet för att föra ihop personer med gemensamma intressen utanför jobbet har lyfts fram som ytterligare en åtgärd.

Kommunens näringslivskontor är den viktigaste stödfunktion som livsstilsföretagen har både före och under etablering av sitt företag. En tredjedel av företagarna förväntar sig dock mer av kommunen. Att vidareutveckla värdkonceptet, så att det blir färre personer att hålla kontakt med för de inflyttade har lyfts fram som förbättringsförslag. Andra exempel är «forum-koncept» där företaget får träffa flera av kommunens enheter samtidigt, personliga handledare och checklistor som förtydligar för kommunens anställda vart man ska vända sig i olika frågor.

Livsstilsinflyttare är högutbildade och i samtal har företagarna klargjort att grundläggande språkkunskaper är inget problem att tillägna sig. Däremot har flera av respondenterna uttryckt att de saknar kunskap på högre nivå för att lättare kunna förstå och hantera företagsfrågor eller lagtext och kunna uttrycka sig bättre skriftligt och känna sig mer säker i dialog med andra. En mer anpassad språkutbildning på högre nivå än vad som är erbjuds idag och mer informationsmaterial på engelska behövs.

När de svenska och norska resultaten jämförs är de väldigt lika. I båda länderna är inflyttarna välutbildade och har ungefär samma bakgrund. Flyttmotiven är identiska och i båda länder uttrycks en önskan att stanna kvar och att utöka sin verksamhet. Det är dock några skillnader som utmärker sig och som ger oss möjlighet att lära av varandra för att bli bättre i att ta emot företagare med utländsk bakgrund:

- Företagarna på svensk sida har drivit sina företag längre tid jämfört med de norska, (62 % av företagen har varit verksamma mer än fem år i Dalarna, motsvarande siffra är 26 % i Fjellregionen).
- Kommunen spelar en viktig roll vid etableringen i Sverige och i Norge men det är näringslivskontoren som är viktigast i Dalarna medan det är andra delar av kommunorganisationen i Fjellregionen.
- I Dalarna är företagarna med i fler nätverk och uttrycker också en önskan att vara del av fler nätverk än i Fjellregionen.
- Generellt trivs respondenterna något bättre i Fjellregionen än i Dalarna. Speciellt stort är skillnaden när det gäller mottagande av grannar och mottagande av andra företagare.

5. Slutsatser och åtgärder

Språkuppläring på högre nivå och anpassad för yrkesverksamma

Lämplig språkundervisning är viktigt för livsstilsetablerarna för att lyckas med integrering och etablering. SFI-undervisningen är otillräckligt och opraktiskt. De flesta av livsstilsetablerarna i undersökningen hör till kategorin arbetsinvandring. De erbjuder egenfinansierade heltidsstudier, men det är för många en praktisk omöjlighet då de är upptagna med jobb eller med att driva företaget på heltid.

Vi rekommenderar att man inom regionen samarbetar för att skapa och kunna erbjuda en utbildning som är anpassad till den här gruppens arbets- och livssituation. Erbjudandet bör vara kompetenshöjande och helst kvalitetssäkrat och administrerat utifrån de redan etablerade utbildningarna i regionen. Eftersom den här kategorin invandrare måste ses som en betydande resurs för de olika kommunerna, bör också ansvaret för finansiering av utbildningen diskuteras.

Utveckling och anpassning av inflyttarlots-konceptet (regional och kommunal nivå)

Endast var femte livsstilsföretagare i Dalarna har varit företagare innan flytten. De flesta av livsstilsetablerarna har behov av uppföljning och säger att det skulle vara mycket nyttigt med en person som kan ge vägledning i konkreta verksamhetsfrågor. De uttrycker också att de hade varit värdefullt med en kurs om till exempel skatteregler, försäkringar, pensioner mm. Vi menar att detta bör kunna organiseras regionalt kanske i samband med nätverksträffar.

Nätverk för småföretag och mötesplatser i byn

Livsstilsföretagen ger tydligt uttryck för behov av företagsnätverk och mötesplatser i byn. Företagen tänker stanna kvar i regionen och behöver integreras bättre. Att bli sedd och att arbetet blir uppskattat av lokalbefolkningen är viktigt. Här behövs nya sätt att nätverka och nya mötesplatser behöver testas eftersom befintliga nätverk inte utnyttjas. Internet är en av de viktigaste nätverken för livsstilsföretagen och det måste tas hänsyn till vid val av mötesplattform. Det är långa avstånd och som någon uttrycker det: «vem tar hand om min verksamhet när jag är borta halva dagen på frukostmöte?» En bättre dialog med företagen så att de själva kan komma med förslag på nätverksuppbyggnad, tidpunkt, mötesplatser och program behövs för att komma fram till anpassade lösningar.

Att bli accepterad, sedd och värdesatt i byn

För de allra flesta, inte bara livsstilsetablerare, är det viktigt att bli sedd och få uppskattning för det de gör. Ett bra sätt är att få möjlighet att berätta för andra om den verksamhet som man har etablerat och kanske tänker vidareutveckla.

Vi har genom undersökningen belyst hur viktig den här kategorin invandrare är för både befolkningsstabiliteten och för utvecklingen av näringslivet i regionen. I undersökningen och under workshopen har det dock framkommit att företagen inte är så säkra att deras insats uppskattas. Därför behövs insatser som lyfter fram livsstilsföretagare och den näringslivseffekt de för med sig till regionen. I tillägg kan man nå långt med så enkla insatser som att skriva ut förkortningar när man går ut i med information i byn och med att ge enkla översikter över vad som är på gång i byn.

6. Litteratur

Eimermann Marco (2013). There and back again? Duch lifestyle migrants moving to rural Sweden in the early 21 century. Örebro Studies in Human Geography 8

Overvåg Kejl (2012). Fritids- og naturbaseret utenlandsk flytting til Indre Skandinavia – illustrert med hundekjörere i Folldal. I Eva Olsson, Atle Hauge, Birgitta Ericsson (red) ”På gränsen – interaktion, attraktivitet och globalisering i indre skandinavien”, sid 253 – 267. Karlstad University Press.

Länsstyrelsens rapportserie

Här listas Länsstyrelsens samtliga rapporter utgivna de senaste tio åren. Många av dessa finns som pdf-er på Länsstyrelsens webbplats: www.lansstyrelsen.se/dalarna/sv/publikationer.

Många rapporter finns även på Falu Stadsbibliotek. Rapporterna kan beställas från Länsstyrelsen, telefon 010-22 50 000 med reservation för att upplagan kan ha tagit slut.

2005:01 Brand i Fulufjällets nationalpark.
2005:02 Individuell plan enligt LSS.
2005:03 Sammanställning av beviljade projekt 2004
2005:04 Vem ser barnet? En granskning av 100 familjehemsplacerade barn åren 2002-2003.
2005:05 Inventering av förorenade områden i Dalarnas län, Kemiindustrisektorn – kemtvättar.
2005:06 Länsstyrelsens årsredovisning.
2005:07 Rättviksheden
Inventering av naturvärden inom Enån - Gärdsjöfältet – Ockrandalgången.
2005:08 Domar och beslut.
2005:09 Vem ser barnet?
2005:10 Trädgränsen i Dalafjällen.
2005:11 Lex Sarah 2005.
2005:12 Näringslivsklimat och entreprenörskap – en jämförande studie mellan Värmlands, Dalarnas och Gävleborgs län.
2005:13 Regional förvaltningsplan för stora rovdjur i Dalarnas län.
2005:14 Inventering av förorenade områden i Dalarnas län – Gruvindustri
2005:15 Personligt ombud i mellansverige/myndighetseffekt er.
2005:16 Samordnad recipientkontroll i Dalälven 2004.
2005:17 Delårsrapport.
2005:18 Näringslivsstrukturen på Dalarnas Landsbygd.
2005:19 Metallhalter i dricksvatten från borrhållarbrunnar i Dalarnas län.

2005:20 Personligt ombud i Mellansverige - klienters uppfattningar av de stöd de fått.
2005:21 Fisk- och kräftodlingsverksamhet i Dalarnas län – nulägesbeskrivning 2004.
2005:22 Tillsyn över enskild verksamhet och entreprenader.
2005:23 Efterbehandling av gruvavfall i Falun.
2005:24 EnergiIntelligent Dalarna, regionalt energiprogram.
2005: 25 Personligt ombud i Mellansverige- ombuden och deras arbete.

2006:01 Uppföljning och utvärdering av Dalarnas landsbygdsprogram 1997-2002.
2006:02 Strategi för formellt skydd av skog i Dalarnas län.
2006:03 Sammanställning av beviljade projekt 2002-2005 . Projektmedel för alkohol- och narkotikaförebyggande insatser.
2006:04 Delaktig i hemtjänsten.
2006:05 Verksamhetsplan 2006-2008.
2006:06 Årsredovisning 2005.
2006:07 Landsbygdsprogram för Dalarna.
2006:08 Rotogräsgruppen 2003-2005.
2006:09 Ej verkställda domar och beslut
2006:10 Särskilt boende för personer med demenssjukdom.
2006:11 Epizootiberedskap, uppdaterad
2006:12 EnergiIntelligent Dalarna.
2006:13 Samrådsredogörelse och beslut, EnergiIntelligent Dalarna.
2006:14 Risk- och sårbarhetsanalys 2005.

2006:15 Personligt ombud i Mellansverige Vägledning inför framtiden.
2006:16 Alla visste om det men alla visste olika. Konsekvenser för enskilda när särskilda boenden avvecklas. Regiontillsyn i fem län. 2006:17
Bostadsmarknadsläget i Dalarna 2006-2007.
2006:18 Designåret 2005 i Dalarna – slutrapport.
2006:19 Ekomat – slutrapport.
2006:20 Anmälningsplikten Lex Sarah
2006:21 Statens nya geografi.
2006:22 Dalarnas Naturminnen.
2006:23 Samordnad recipientkontroll i Dalälven 2005.
2006:24 Individuell plan enligt LSS.
2006:25 Delårsrapport.
2006:26 Dokumentation 2006 års regionala energiseminarium.
2006:27 Grundvatten och dricksvattenförsörjning – en beskrivning av förhållandena i Dalarnas län 2006.
2006:28 Inventering av förorenade områden i Dalarnas län. Tillstånds-pliktiga anläggningar i drift.
2006:29 Gruvstugor.
2006:30 Kartläggning av öppenvården gällande missbruk i Dalarnas län.
2006:31 Slitage på leder.
2006:32 Anhörigstödet i Dalarna, lägesrapport 2006.
2006:33 Kartläggning av den öppna Missbrukar- och beroendevården i Dalarnas län.
2006:34 Vattnets näringsgrad i Nedre Milsbosjön under de senaste årtusendena.
2006:35 Vedskalbaggar i Gåsbergets och

Trollmosseskogens naturreservat, Ore socken, Rättviks kommun.
 2006:36 Bottenfauna i Dalarna juni 2005.
 2006:37 Dalarnas miljömål 2007–2010. Remissversion.
 2006:38 Satellitdata för övervakning av våtmarker.
 2006:39 Inventering av vattensalamander i Dalarnas län 2006.

2007:01 Miljömålen i skolan – en handledning för lärare i Dalarna.
 2007:02 Regional risk och sårbarhetsanalys 2006.
 2007:03 Verksamhetsplan för Länsstyrelsen Dalarna 2007-2009.
 2007:04 Årsredovisning 2006 för Länsstyrelsen Dalarna.
 2007:05 Inventering av förorenade områden i Dalarnas län, Gruvindustri – etapp 2.
 2007:06 Luftkvalitet i Dalarnas större tätorter under perioden 2006.
 2007:07 Dalarnas miljömål 2007–2010.
 2007:08 Samrådsredogörelse och beslut till Dalarnas miljömål 2007–2010.
 2007:09 Fjärranalys i kulturmiljövärden.
 2007:10 Ej verkställda domar och beslut 2006.
 2007:11 Vattenkemiska effekter av 10 års våtmarkskalkning i Skidbäcksbäcken.
 2007:12 Bostadsmarknadsenkät 2007-08.
 2007:13 Kartläggning av farliga kemikalier.
 2007:14 Metaller, uran och radon i vatten från dricksvattenbrunnar.
 2007:15 Fäbodbeta & Rovdjur i Dalarna.
 2007:16 Anmälningsskyldigheten En sammanställning av Lex Sarahanmälningar i kommunal och enskild verksamhet i Dalarnas län.
 2007:17 Inventering av förorenade områden i Dalarnas län. Primära och sekundära metallverk, metallgjutier och ytbehandling av metall.
 2007:18 Redovisning av hur kommunerna i Dalarna

använder sig av sina korttidsplatser.
 2007:19 Delårsrapport 2006-06-30.
 2007:20 Vindområden i Dalarnas län – Redovisning inför Energimyndighetens ställningstagande om riksintresse-områden för vindkraft 2007.
 2007:21 Samordnad recipientkontroll i Dalälven 2006.
 2007:22 Bioenergipotentialet i Dalarnas län.
 2007:23 Dokumentation av 2007 års energiseminarium.
 2007:24 Inventering av förorenade områden – kemiindustriområdet
 2007:25 Tillsyn över enskild verksamhet
 2007:26 Verksamhetstillsyn inom socialtjänsten i Hedemora kommun 2007.
 2007:27 Verksamhetstillsyn inom socialtjänsten i Rättviks kommun 2007.
 2007:28 Regionala landskapsstrategier i Dalarnas län.

2008:01 Regional risk och sårbarhetsanalys.
 2008:02 Verksamhetsplan 2008-2010.
 2008:03 Årsredovisning 2007 för Länsstyrelsen Dalarna.
 2008:04 Milsbosjöarna - ett pilotprojekt inför arbetet med åtgärdsprogram inom EU:s Ramdirektiv för vatten.
 2008:05 Inventering av förorenade områden i Dalarnas län – verkstads-industrin.
 2008:06 Naturbeteskött.
 2008:07 Förstudie ängar.
 2008:08 Förstudie fäbodlar.
 2008:09 Design för företag i Dalarna.
 2008:10 Bostadsmarknadsenkät 2008-09.
 2008:11 Stormusselinventering
 2008:12 Fäbodbruk ur ett brukarperspektiv.
 2008:13 Organiska miljögifter i grundvatten.
 2008:14 Inventering av förorenade områden i Dalarna län — Nedlagda kommunala deponier.

2008:15 Vattenvegetation i Dalarnas sjöar; Inventeringar år 2005 och 2006.
 2008:16 Uppdrag barn i Dalarnas län.
 2008:17 Identifiering av riskområden för fosforförluster i ett jordbruksdominerat avrinningsområde i Dalarna.
 2008:18 Inventering av vildbin i Dalarna
 2008:19 Inventering av steklar i sandtallskog.
 2008:20 Inventeringsmetodik för klipplavar.
 2008:21 Kommunernas beredskap för personer med utländsk bakgrund inom äldreomsorgen.
 2008:22 Samordnad recipientkontroll i Dalälven 2007.

2009:01 Metod för kemikaliekontroll inom ramen för miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö.
 2009:02 Verksamhetstillsyn inom socialtjänsten i Leksand kommun 2008.
 2009:03 Bibaggen i Dalarna.
 2009:04 Vattenvårdsplan för Dalälvens avrinningsområden.
 2009:05 Verksamhetsplan.
 2009:06 Årsredovisning 2008 för Länsstyrelsen Dalarna.
 2009:07 Verksamhetstillsyn Personer med demenssjukdom i ordinärt boende.
 2009:08 När lanthandeln stänger.
 2009:09 Laserskanning från flyg och fornlämningar i skog.
 2009:10 Bostadsmarknadsenkät 2009-10.
 2009:11 Tillsyn över energihushållning - Erfarenheter från Dalarna.
 2009:12 Inventering av förorenade områden, grafiska industrin.
 2009:13 Inventering av förorenade områden i Dalarnas län – sammanfattningsrapport.
 2009:14 Samordnad recipientkontroll i Dalälven 2008.
 2009:15 Anmälningsplikten. Sammanställning 2008.
 2009:16 Rosa Kampanjen. Mot illegal alkoholhantering.
 2009:17 Program för

uppföljning av Dalarnas miljömål 2009-2011.
 2009:18 Insekter på brandfält.
 2009:19 Styrel: Länsförsök Dalarna 09 – Slutrapport.
 2009:20 Vattenuttag för snökanoner i Dalarnas län.
 2009:21 Serviceuppdragen.
 2009:22 Organiska miljögifter.
 2009:23 Inventering av förorenade områden i Dalarnas län – Avfallssektorn.
 2009:24 Övervakning av vedlevande insekter i Granåsens vädetrakt.
 2009:25 Risk- och sårbarhetsanalys 2009.
 2009:26 Länsstyrelsernas bevakningsuppdrag/betaltjänster
 2009:27 Länsamverkansprojekt – verksamhetsavfall 2008.

2010:01 Dalarnas regionala serviceprogram 2010-2013.
 2010:02 Vindkraft kring Siljan?
 2010:03 Verksamhetsplan 2010.
 2010:04 Mer träd på myrar de senaste 20 åren.
 2010:05 Verifiering av kemisk status Badelundaåsen inom Borlänge, Sätters och Hedemora kommun.
 2010:06 Verifiering av kemisk status Badelundaåsen inom Avesta kommun.
 2010:07 Årsredovisning 2009.
 2010:08 Metallpåverkade sjöar och vattendrag i Dalarna.
 Konsekvenser av en tusenårig gruvhistoria.
 2010:09 Kartläggning av farliga kemikalier – tillsynsprojekt.
 2010:10 Bostadsmarknaden i Dalarna 2010.
 2010:11 Kartläggning av SFI i Dalarna – och en kvalitativ studie.
 2010:12 Metaller i fisk i Dalälvens sjöar.
 2010:13 Växtplanktonsamhällen i Dalälvens sjöar.
 2010:14 Fisk i Dalälvens sjöar.
 2010:15 Saxdalen. Miljöanalys av ett historiskt gruvområde samt konsekvenser av en efterbehandling.
 2010:16 Utvärdering av biologiska bedömningsgrunder för sjöar.
 2010:17 Uppföljning av regionalt företagsstöd med slutligt beslut år 2004.

2010:18 Långsiktig strategisk plan för omarrondering i Dalarnas län.
 2010:19 Långsiktig strategisk plan för omarrondering i Dalarnas län – projektrapport.
 2010:20 Samordnad recipientkontroll i Dalälven 2009.
 2010:21 Mjukbottenfaunan i Dalälvens sjöar – struktur och funktion.
 2010:22 Intervjuer med ängsbrukare.
 2010:23 Bevakning av grundläggande betaltjänster.
 2010:24 Regional risk- och sårbarhetsanalys 2010.
 2010:25 Inventering av förorenade områden i Dalarnas län – industrideponier.
 2010:26 Klimatanpassningsstrategi 2020.
 2010:27 Biotopkartering av rinnande vatten. Beskrivning och jämförande analys av metoder i Dalarna, Jönköping och Västernorrland.

2011:01 Malingsbo-Klotens framtid. Utredning om natur- och friluftsvärden.
 2011:02 Främmande musslor i Kärtyllasjön i Dalarna 2010.
 2011:03 Kartering av brandfält från satellitdata. Koncept för årlig kartering.
 2011:04 Verksamhetsplan 2011.
 2011:05 Klimatanpassningsstrategi 2020. Prioriterade sektorer i Dalarnas län.
 2011:06 Utveckling av metoder för mätning av ljudnivåer i fjällen.
 2011:07 Är Dalarna jämställt? Lägesrapport 2011.
 2011:08 Årsredovisning 2010.
 2011:09 Strategi för hållbar turistutveckling i Fulufjällsområdet.
 2011:10 Sustainable Tourism Development Strategy.
 2011:11 Elfenbensslaven i Sverige.
 2011:12 Jättesköldlav.
 2011:13 Strategi Miljögifter 2011-2012, Problembild för Dalarnas län.
 2011:14 Kommunala energi- och klimatstrategier.
 2011:15 Vindkraftsunderlag för

Dalarnas klimat- och energistrategi.
 2011:16 Bostadsmarknaden i Dalarna 2011
 2011:17 Samordnad recipientkontroll i Dalälven 2010
 2011:18 Inventering av förorenade områden – Nedlagda kommunala deponier i fem kommuner
 2011:19 Inventering av förorenade områden i Dalarnas län – Förorenade sediment
 2011:20 Närvärme - en resurs i energiomställningen.
 2011:21 Gemensamma dataunderlag i Vanån.
 2011:22 Inventering av kungsörn i riksintresseområden för vindkraft i Rättvik, Mora och Orsa.
 2011:23 Historiska våtmarker i odlingslandskapet.
 2011:24 Effektiva miljömålsåtgärder. En utvärdering i fyra län.
 2011:25 Genetiska studier av öring från Lurån och Sångåns vattensystem.
 2011:26 Provfiske inom Dalarnas fjällreservat och nationalparker år 2009 - en resultatsammanställning.
 2011:27 Bevakning av grundläggande betaltjänster.
 2011:28 Underlag för gränshandel och köpcentrum i Sälen.
 2011:29 Plan för tillsynsvägledning enligt miljöbalken 2012-2014.
 2011:30 Regional risk- och sårbarhetsanalys för Dalarnas län 2011.
 2011:31 Kommunala etableringsinsatser för vissa nyanlända i Dalarna: SFI, samhällsorientering och andra yrkesförberedande insatser.

2012:01 Miljökvalitetsnormer och luftkvaliteten i Dalarna
 2012:02 Vattenförsörjningsplan Dalarnas län.
 2012:03 Materialförsörjningsplan - Dalarnas län.
 2012:04 Fladdermusfaunan i Dalarna - Sammanställning av inventeringar åren 2008-2010
 2012:05 Potentialer för solenergi i Dalarna

2012:06 Hur går miljöarbetet regionalt och lokalt? – delprojekt i fördjupad utvärdering av Sveriges miljömål 2012. Länsstyrelserna och RUS
 2012:07 Årsredovisning 2011
 2012:08 Kransalger i Dalarna
 2012:09 Skyddsvärda träd i Dalarna
 2012:10 Ängssvampar i Dalarna
 2012:11 Betaltjänster – bredband och ny teknik
 2012:12 Åtgärdsplan för flottleds-rensade vattendrag i Dalarnas län
 2012:13 Utvärdering av företagsstöd, Regional konkurrenskraft och sysselsättning i Norra Mellansverige
 2012:14 Samordnad recipientkontroll i Dalälven 2011
 2012:15 Bostadsmarknaden i Dalarna 2012
 2012:16 Vedinsekter på död tall och brandfält i Dalarna 2011 – en inventering av ÄGP-arter på nydöd tall, äldre tallved och i bränd skog
 2012:17 Grundvattenundersökningar i Dalarna 2010-2011
 2012:18 Plan för tillsynsvägledning enligt miljöbalken
 2012:19 Bevakning av grundläggande betaltjänster
 Länsstyrelsernas årsrapport 2012
 2012:20 Energi- och klimatstrategi för Dalarna.
 2012:21 Växtplankton i 33 sjöar i Västmanlands, Stockholms och Dalarnas län 2011
 Klassificering av ekologisk status
 2012:22 Regional risk- och sårbarhetsanalys för Dalarnas län 2012

2013:01 Raggboken, hotad skalbagge i Dalarna, Åtgärdsprogram i fyra skogslandskap
 2013:02 Årsredovisning 2012
 Länsstyrelsen i Dalarnas län.
 2013:03 Underlag för potentialberäkningar av förnybar energi.
 2013:04 Energihushållning i VA-sektorn. Ett gemensamt samverkansarbete för alla VA-huvudmän i Dalarna.
 2013:05 Trygghetens värde

– sociala risker ur ett ekonomiskt perspektiv.
 2013:06 Fakta om småkryp i Dalarnas vattendrag.
 2013:07 Fältgentiana i Dalarna
 Lägesrapport om en av våra ovanligaste växter.
 2013:08 Jordbrukets klimatpåverkan – globala utsläpp och lokala åtgärder.
 2013:09 Levande vatten. Förslag för att minska negativa effekter från kraftverk och dammar i Vanåns avrinningsområde.
 2013:10 Djurägars erfarenheter av rovdjursavvisande stängsel.
 2013:11 Dalarnas miljömål – Miljömål.
 2013:12 Dalarnas Miljömål – Åtgärdsprogram 2013–2016
 2013:13 Dalarna – Pilotlän för grön utveckling – Slutrapport och vägledning.
 2013:14 Värna Värda Visa.
 2013:15 Hur synliga är vindkraftverk på långt avstånd?
 2013:16 Så förändras Dalarnas näringsliv. En kartläggning av de senaste 10–25 åren.
 2013:17 Samordnad recipientkontroll i Dalälven 2012. Vatten- och sedimentkemi, fisk, växtplankton och bottenfauna.
 2013:18 Bostadsmarknaden i Dalarna Från överskott till bostadsbrist.
 2013:19 Nyanlända elever utbildningsvillkor i Dalarna.
 2013:20 Bredbandsstrategi för Dalarna
 2013:21 Bevakning av grundläggande betaltjänster
 2013: 22 Utvärdering av strategi för formellt skydd av skog i Dalarnas län
 2013:23 Rönnpraktbaggen i Sverige.
 Inventeringar i mellersta Sverige under 2004–2009
 2013:24 Gröna infrastrukturer för biologisk mångfald i Dalaskogarna. Har habitatnätverk för barrskogsarter förändrats 2002–2012?
 2013:25 Swot-analys för Dalarnas regionala handlingsplan
 2013:26 Regional risk- och sårbarhetsanalys för Dalarnas län 2013

2014:01 Plan för tillsynsvägledning enligt miljöbalken 2014–2016
 2014:02 Västra Leksand, en förstudie om omarrondering
 2014:03 Myrfågelinventering i Älvdalen under perioden 1977 till 2012
 2014:04 Är Dalarnas jämställt? Lägesrapport 2013
 2014:05 Flexibel och yrkesinriktad sfi
 2014:06 Årsredovisning 2013
 2014:07 Bostad sökes – om hemlöshet och förebyggande arbete i Dalarna
 2014:08 Erfarenheter av kriskommunikation på lokal och regional nivå i samband med kärnkraftsolyckan i Fukushima 2011
 2014:09 Trädgränsens förändring 1974 till 2013 – fotoserie från fjället Östra Barfredshogna i norra Dalarna.
 2014:10 Tillsynsvägledningsplan för byggnadsnämnderna i Dalarnas län 2014-2016
 2014:11 Vedlevande insekter på gran i naturskogsmiljöer
 2014:12 Samverkan mot våld i krognära miljöer
 2014:13 Bostadsmarknaden i Dalarna 2014
 2014:14 Fäbodnäringsens förutsättningar i Sverige
 2014:15 Halverad energianvändning i småhus
 2014:16 Livsstilsföretag med utländsk bakgrund i Dalarna

Livsstilsföretag med utländsk bakgrund i Dalarna

Natur, lugn och ro, och möjligheten att kombinera arbete och fritid är de viktigaste skälen för turistföretag med utländsk bakgrund att etablera sig i norra Dalarna. Det visar den här rapporten som bland annat baseras på en enkätstudie av företagen.

Studien visar också att kommunens näringslivskontor har en central roll vid företagsetableringen, och att mottagandet i byarna och information om regler och krav vid företagsetablering behöver bli bättre för att fler företagare av den här typen ska bosätta sig i Dalarna.

För din QR-läsare över den här koden, så hamnar du på vår webb med fler intressanta rapporter.

